

Az első lövéstől a világbajnoki címig

Ritka pillanat az, amikor egy igazi világegyesőtől kérdezhetek. Sokan láthatják csillogó aranyérmét, de az odavezető rögös utat kevesen ismerik. Gencsi Lajos íjász-világbajnokkal nemcsak a győzelmekről, hanem a küzdelemről, a mentális erőről, a lemondásokról is beszélgettem. Megmutatta nekem ennek az ősi, régi és új sportágnak a szépségeit és a nehézségeit.

- **Hogyan készül egy versenyre? Mennyit kell edzeni?**

- Egy komoly verseny előtt rá kell szánni 2 hónapot a felkészülésre. Ha távlövésről beszélünk, én inkább abban versenyzem, az fél évet is igénybe vehet. A felszerelések kiválogatása, előkészítése, napi szinten nézni az időjárást, hogy tudok-e edzeni, olyan vesszővel lőjek, ami az időjárásnak megfelel... Egy komolyabb verseny előtt naponta 200-300 lövést ad le a versenyző. A távlövőknél 10 km-es gyaloglások vannak egy edzés alkalmával. Nagyon sok felkészülést, akaratot és kitartást igényel. Sokszor a családtagjaim is hiányolnak itthon. Lemondásokkal jár részükről is, de maximálisan támogatnak mindenben.

- **Hogyan került a kezébe íj? Szerelem volt első lövésre?**

- Ha teljesen a kezdetekhez megyünk vissza, akkor úgy, mint minden kisgyerek, én is szerettem csúzlival, játékíjakkal játszózni. Fából készítettem is magamnak egy íjat. Az elsőt én készítettem. (Mosolyog.) Aztán 2020-ban a visegrádi várban jártam, és a toronyban egy férfi nagyon szépen játszott egy lanton a Székely himnuszt. Nagyon meghatott. Mindenféle érzések kavargtak bennem, ahogy a bástya tetejéről szétnéztem. Akkor, ott és abban a pillanatban döntöttem el, hogy nekem kell egy íj, szeretnék ezzel foglalkozni. Elmentem utána egy íjászboltba, s először három vesszőt vettem azért, hogy inspiráljam magam azzal, hogy íjat is vegyek hozzá. Így vettem fel a kapcsolatot Mónus József cél- és távlövő íjással, aki világbajnok és –rekorder. Őt azóta a barátomnak is tekintem. A tanácsai, a segítsége, a barátsága indított el engem ezen az úton. Az első távlövő vesszőimet is ő készítette.

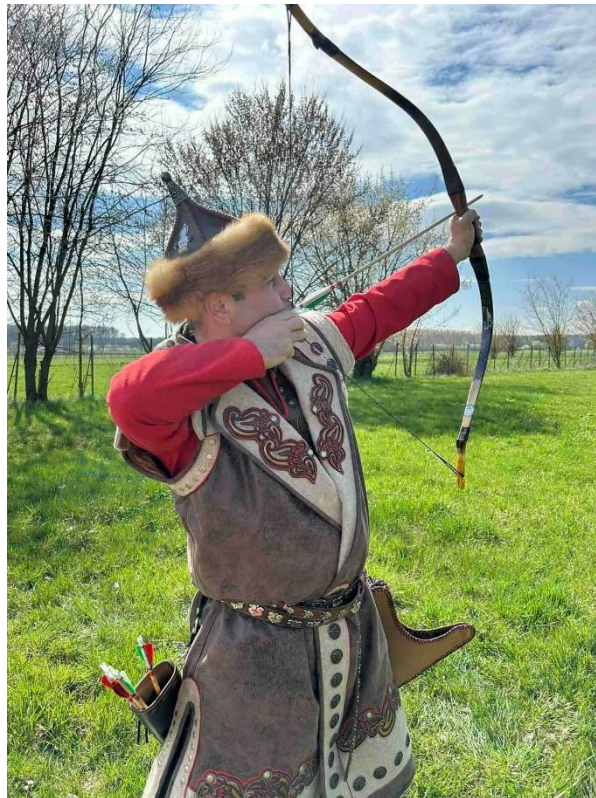
- **Ki az a példakép, akire a leginkább felnéz?**

- Hozzám legközelebb a már említett Mónus József áll. Az ő kiváló eredményei, a munkássága az, ami nagyon inspiráló számomra. Az első íjamat ő készítette. Mindig bátorít, ha rossz passzban vagyok, vállon is vereget... „*Szedd össze magad, Lajos!*” Sokat jelent ez nekem. A barátaim, a társaim is sokat segítenek. Most a csigás

íjászatba csalnak, húznak, hogy menjek. A csapatra és a barátokra is szükségem van ahhoz, hogy ez az egész jól működjön, menjen.

- **Ha már szóba került... Mi az a csigás íj?**

- A csigás íj az íjászat világában a legmodernebb technológia. Itt erőharcok vannak. A csiga erőként működik. Olyan erős az íj, hogy vadászatra is lehet használni. A nagyobb vadakat is lehet vele lőni. Van belőle a vadász kategória, azok rövidebb és kisebb íjak. Van belőle olimpiai kategória is, de annak picit hosszabb a tengelye. Teljesen másképp működik a kettő. Mindent lehet vele csinálni, még vadászni is jó. A vadászból lőnek 50-60, illetve 90 métert, de az már nagyon jónak számít. Az olimpiai íjászatnál a csigás íjjal maximum 50 métereket lőnek. Nagyon pontos íjak a csigás íjak.

- **Vannak-e külön fajtái az íjaknak? Vadászatra és versenyekre ajánlottak?**

- A vadászatra mindenféleképpen az erősebb íjak kellene, és azt hétköznapi ember nem használja. Van a céllövészet, a távcéllövészet meg a távlövészet. A távlövészethez olyan íj kell, ami agresszívabb, gyorsabb, amikor megkezdődik húzni az ember, kemény. A céllövő finom, rezgésmentes. Anyagukat tekintve van természetes anyagú, aminek a belső fagyja általában kőrisfa szokott lenni; van rajta szarvasín a külső felén, a belső felére vízibivaly tülke van rátéve megmunkálva. Vannak a

modernebb, és vannak egyszerűbb anyagú íjak. Az egyszerűbb műgyantás íjak olcsóbbak, de azokat nem ajánlom senkinek.

- **Milyen érzések kavarnak Önben egy verseny előtt, egy világbajnokság előtt?**
- A győzni akarás érzése mindenképp. Dobogón kell lennem. Az a legnagyobb célom, ha már ott vagyok, legyek dobogón, első legyek. Ez az, ami bennem van, és ez nagyon sok munka, lemondás. Az érzelmek kavarnak bennem, nem azt mondom, hogy félek, de nagyon sok befolyásoló tényező lehet. A világbajnokságon - őszintén szólva - le sem esett, hogy mit is csináltam, hogy világbajnok lettem. Hihetetlen volt az egész, ugyanakkor fantasztikus érzés. Nehéz elmondani, mi játszódik le ilyenkor az emberben.
- **Mennyire érzi elnyomottnak a többi sportághoz képest az íjászatot?**
- Nem picit. Az egyik, amibe kapaszkodni lehet az az, hogy ez egy olyan sport, ami küzdelem, harc. Gondolok itt arra is, hogy a távlövészet során komoly balesetek is lehetnek. Láttam már nem egy olyan embert, aki keresztüllőtte a kezét a nyílveendővel. Itt sajnós vér is folyhat. Ehhez képest érzem úgy, hogy nincs igazán megbecsülve. A világban, ahol legtöbbször nézik, Korea és Törökország. E két országban, ha nyer valaki, pénzdíjjal jutalmazzák, sőt nyolcadik helyezettig jár jutalom. Úgy gondolom, jobban támogatják őket. Pedig ez nemcsak egy sport hazánkban, hanem a létezésnek a kulcsa is. Őseink tiszteletére, emlékükre tovább kell vinnünk ezt a hagyományt. Ezért fontos lenne, hogy itthon is egy picit jobban támogassák. Nagyon sok jó és eredményes ember van az íjászatban. Mondhatni, kiválóak vagyunk ebben a sportban is.

- **Mik azok a fontos ismérvek, amelyek a magyar íjászokat felismerhetővé teszik? Egy világversenyen tartanak attól, hogy jönnek a magyarok?**
- Világversenyeken? Persze, hogy tartanak tőle! Nagyon jó íjászaink vannak. A távcéllövészeink mindig remekelnek. Bizony, a világversenyeken dobogón vannak a magyarok. Most is voltak Mongoliában, és ott álltak a dobogón. Van hírük a magyaroknak. Mónus József mindig dobogós szokott lenni. Akárhol vagyunk, számolnak velünk.

- **Egy lovasíjász nemzet vagyunk. Ezzel mennyire vannak tisztában máshol?**
- Tisztában vannak. Elmentem Törökországba, és mivel nem beszélek törökül, rögtön azzal kezdték, hogy a kezükkel mutatták a nyilat és azt, hogy lovon ül a személy. Igen, ismernek bennünket. Kassai Lajos például ki is képez embereket lovasíjászatra. Ott törzsek vannak, lóval mennek a mocsárba. A törzseknek vezetőik vannak. Menet közben kell nekik lóról löni 40 méterre, mozgás közben eltalálni a céltáblát.
- **A ruhán és a felszereléseken különféle jelek láthatók. Mit jelentenek ezek?**
- A veretes íjakon honfoglalás korabeli leletek szerint elkészített replikák vannak. Ezek a honfoglalás kori sírokból kerültek elő. Az öveken a veretek is mind azok replikái. Őseink szépen öltözve jártak. Az arany, illetve aranyozott veretek voltak rajtuk, körülbelül egy kilogramm. A vezéren ettől több is. Az öveken körben aranyveretek

voltak. Egy íjásznak ki kell érdemelni, hogy az aranyveretes kaftánt felvehesse. Volt szerencsém ásatáson is részt venni, ahol felbecsülhetetlen értékű dolgok kerültek elő.

- **Mikor és hogyan került ásatásra?**

- Mónus József barátom hívott el oda. Hajdúnánás közelében találtak egy kurgánt, harcosokét, 3000 éves sír is van lenn. Nem tudom, hogyan vették észre, nyilván volt valami jel, hogy oda temetkezett valaki. Nagyobb vezér lehetett. Amerikai, finn, és magyar régészek dolgoztak ott. Honfoglalás kori leleteket találtak. Érdekes, hogy őseink lóval temetkeztek. Lómaradványok, nyílhegyek, tegez maradványai kerültek elő. Harcos sírokat találtunk. Nagyon magas ember volt eltemetve a lovával.

- **Ez különös. Általában alacsony termetűek voltak őseink, nem?**

- Igen, számomra is érdekes. Nagyobb termetű harcos volt, viszont igazán nagy értékek nem voltak mellé eltemetve. Kiváló harcos lehetett, és olyan 2 méter magas.

- **Milyen céljai vannak még a közelebbi és a távolabbi jövőre nézve?**

- Nagyon sok tervem van. Vannak, de az anyagi része az, ami picit nehezebb, ha a megvalósításra gondolok. A távlövészet a legdrágább, hiszen a távlövő íjak 200 ezer forintól akár 2 millióba is kerülhetnek. Az élettartamuk pedig rövid. El kell dönteni, melyik kategóriára áldoz az ember. A csigás íj is drága, mert mire készen van, 1 millió forintba kerül. A távlövést nem fogom feladni, abban biztos vagyok. Ebben megvannak az eredményeim, megvannak a technikák, az íjak. Nem lesz ellenfele, folyamatos fejlődés van íjak és vesszők terén.

- **Van valami konkrét célja, amit a távlövészet terén szeretne még elérni?**
- Elképzelések, álmok vannak. A távlövészetben a világ legjobbjai olyan szinten járnak, hogy azt megközelíteni is nagyon jó. A rendelkezésünkre álló eszközökön is sok múlik. Ha olyan íjkészítőtől veszünk íjat, aki maga is versenyzik, nem akarja, hogy legyőzzék, és akkor nyilván nem kap az ember olyan íjat tőle, amivel veszélyt jelenthet rá. Riválist lát benne. Olyan íjkészítő a jó, aki nem versenyző. Egyszer Isztambulban is szeretnék a dobogón állni. Ott tényleg a legjobbak vannak.
- **Miben különbözik a magyarországi versenyektől az ottani?**
- Isztambulnak nagyobb kultúrája van. Ők tényleg nemzeti sportnak tartják azt, amit mi elhagytunk. Ápolják a hagyományaikat. Sportcsarnokaik vannak, a pincében van egy pálya berendezve számukra, ahol folyamatosan gyakorolnak. Mindez ingyenes. A fenti pályákon lőnek, csigás és tradicionális íjakkal is. Ezek kb. 100-130 méteres pályák. Nagyon színvonalas, tehát magas szinten űzik ezt a sportot.
- **Mit tapasztal, a fiatalabb korosztály, illetve a kisebb gyerekek hogyan viszonyulnak ehhez a sporthoz?**
- A gyerekek nagyon jól lőnek célba. Kifejezetten érdeklő őket, és nemcsak a kisfiúkat, hanem a kislányokat is. Nagyon sok gyereknek van érzéke hozzá, nagyon ügyesen és bátran lőnek. Sőt, a kislányok majdnem jobban, mint a kisfiúk. Rendezvényekre is szoktuk járni, lövéseket tartunk, és van olyan, hogy meg sem tudunk állni, pihenni. Folyamatos a sor. Van rá igény. Nemzetünk eredetével, a honfoglalással, a pusztai lovasnomád kultúrával szorosan összefonódik az íjászat. A magyarok számára nemcsak vadászeszközként szolgált az íj, hanem a legfőbb hadifegyverük is volt. Az ősi harcosaink kiválóan képzett, íjjal felszerelt lovasok voltak. „A magyarok nyilaitól, ments meg, Uram, minket!” – hangzott már a középkorban.

Brudnyák Botond 6. b osztály

Újtikos-Tiszagyulaháza Általános Iskola